

Rapport 12c van commissie 6 inzake het rapport van deputaten financiële zaken voor zover betrekking op de minimumbijdragen (9.21)

Inleiding

5 In rapport 12a deed uw commissie voorstellen m.b.t. de minimumbijdragen voor het jaar 2020.

In rapport 12b doen wij voorstellen v.w.b. de minimumbijdragen voor het jaar 2021.

10 In dit rapport 12c gaan wij in op de begrotingen en de minimumbijdragen zoals door de deputaatschappen zijn gevraagd en door deputaten financiële zaken zijn beoordeeld. Dat betreft in ieder geval de jaren 2022 en 2023. Maar 2024 blijft wellicht niet buiten beeld!

15 Geen enkel rapport van ons heeft meer in (doorloop-)tijd gevergd dan dit rapport. Dat werd veroorzaakt omdat uw commissie er alles aan heeft willen doen om de stijging van de minimumbijdragen minimaal te laten zijn. Uw commissie heeft diverse keren met meerdere deputaatschappen fysiek overlegd. Veel overleg is ook via de mail gegaan maar dat veroorzaakte ook weer extra doorlooptijd. Tussentijds heeft steeds afstemming met deputaten financiële zaken plaatsgevonden. Wij zijn de broeders van dat deputaatschap daarvoor zeer erkentelijk.

20 *Leeswijzer:*

- in paragraaf 1 zoemen wij in op de ontwikkeling van het aantal leden van onze kerken, wat van invloed is op de hoogte van de minimumbijdragen. Ook behandelen wij in deze paragraaf de begrotingen i.c.m. de minimumbijdragen van de diverse deputaatschappen;
- 25 - in paragraaf 2 gaan wij in de groei van de minimumbijdragen in de afgelopen 20 jaar;
- in paragraaf 3 maken wij u deelgenoot van een aantal overwegingen onzerzijds.

Ten slotte doen wij concrete voorstellen tot besluit.

30 **1. Het ledenaantal van onze kerken en behandeling individuele deputaatschappen**

Bij de bepaling van de minimumbijdragen zijn de deputaatschappen uitgegaan van 72.000 leden. Echter: de ontwikkeling van het ledenaantal is anders:

35	Krimp CGK laatste	20 jaar: 74.739–1.594=3.145.	dat zijn 157 leden per jaar
	Idem	10 jaar: 74.374– 1.594=2.780.	dat zijn 278 leden per jaar
	Idem	7 jaar: 74.319–71.594=2.725.	dat zijn 389 leden per jaar.

De krimp versnelt dus!

40 Prognose krimp aantal leden 2020-2023:

1-1-2020:	71.594
1-1-2021:71.594-389=	71.205
1-1-2022:71.205-389=	70.816
1-1-2023:70.816-389=	70.427

45

Wanneer wij 2020 en 2021 buiten beschouwing laten dan is het gemiddeld aantal leden in 2022 en 2023: 70.621, afgerond 70.620. Dat zijn er 1380 minder dan waarmee oorspronkelijk door deputaatschappen is gerekend. Kashoudende deputaatschappen moeten dus voor 2022-2023 met gemiddeld 70.620 leden rekenen.

50

Ondergaand beoordelen wij per deputaatschap hun begroting 2020-2022 en de gevraagde minimumbijdrage. Daarbij volgen wij rapport 9.21 blz. 7 t/m 14.

Buitenlandse zending

- 5 De synodes 2007, 2010 en 2013 hebben sterk gestuurd op de zgn. solvabiliteitsfactoren. Zending bezat in die jaren flinke reserves. In 2010, 2013 en 2016 ‘vroeg’ zending om een minimumbijdrage van € 11,20. Ten einde in te teren op hun reserves stelde de synodes van 2010 en 2013 een minimumbijdrage van € 8 vast. In 2016 werd dat € 11,20. Met daarbij de bepaling dat zending tot 29% mocht interen op haar reserves.
- 10 Deputaten financiële zaken gaat in haar rapport op blz. 9.21/7 in op de (hoogte van de) giften/legaten, zoals door zending begroot. En noemt die inschatting voorzichtig. En enkele regels verderop als te voorzichtig. Uw commissie deelt die opvatting. Voor het begroten van giften/legaten e.d. deed/doet uw commissie in haar rapport 9 voorstellen. Deze wijze van begroten van giften hebben wij tijdens een overleg met vertegenwoordigers van
- 15 deputaten zending en financiële zaken besproken. Dat leidde tot een door zending zelf aangepaste begroting voor de jaren 2020-2022 welke de goedkeuring verkreeg van alle betrokkenen.
- Uw commissie heeft zich ook verdiept in het interen op de solvabiliteitsfactor van zending. Zoals al eerder gemeld gaf de GS2016 toestemming tot interen tot 29%. Uitgaande van de
- 20 cijfers per 31-12-2018 zoals weergegeven in rapport 9.21/15 komt uw commissie tot volgende opstelling:

31-12-2018	Solv.fact.	Uitgaven	Solv.fact.	Reserves	Vershil	%
Zending	1,5	1.188	1.782	1.682	100	5,61

- 25 Deze onderschrijding is beduidend minder dan door de GS2016 werd toegestaan **(-29%)**.
Inmiddels zijn de definitieve cijfers over 2019 bekend.

31-12-2019	Uitgaven	Solv.fact.	Reserves	Plus/min	%
Zending	1.229	1.843	1.825	18	0,98

- 30 Zending onderschrijdt ook per 31-12-2019 haar solvabiliteitsfactor nauwelijks: **-0,98%**
Zending heeft zichzelf een taakstelling opgelegd om de komende jaren 5% per jaar op de kosten te besparen. Dat is per jaar ongeveer € 67.000. De minimumbijdrage moet dus zodanig worden vastgesteld dat zending niet verder inteert op haar Eigen Vermogen en maximale tekorten van rond de € 67.000. Zending vroeg een minimumbijdrage ad € 16,75.
- 35 Deputaten financiële zaken adviseert € 14,15 bij een ledenaantal van 72.000. Bij 70.620 leden betekent dat een minimumbijdrage van €14,43. Dit is als zodanig overlegd met deputaten zending en financiële zaken. En die gaan daarmee akkoord.

Emeritikas

- 40 Uw commissie volgt deputaten financiële zaken in haar overwegingen. Echter de minimumbijdrage van € 30,45 is gebaseerd op een ledenaantal van 72.000. In geval van 70.620 leden betekent dat € 31,05.

Evangelisatie

- 45 Uw commissie volgt deputaten financiële zaken in haar overwegingen. 72.000 versus 70.620 betekent ook hier een verhoging tot € 4,08.

Varenden

Uw commissie volgt deputaten financiële zaken in haar overwegingen. 72.000 versus 70.620 betekent ook hier een verhoging tot € 1,43. Deze minimumbijdrage eindigt per 1-1-2023 i.v.m. emeritaat van ds. H. van der Ham per 1-10-2022.

Diaconaat

Uw commissie ervoer de verhoging van € 3,55 naar € 4,65 als wel erg hoog. Echter, de redenering daarachter is plausibel. Toch is uw commissie met diaconaat in gesprek gegaan. Er zijn nl veel recentere cijfers beschikbaar. En die zien er enigszins rooskleuriger uit. Allereerst v.w.b. hun solvabiliteitsfactor. Was er kleine onderschrijding in 2018 (-5,95%); in 2019 bevindt diaconaat zich weer boven haar solvabiliteitsfactor. (+10%). (Zie ook ons rapport 16. Het is te billijken om de noodhulp buiten de berekening van de solvabiliteitsfactor te houden. Hiervoor wordt immers elk jaar apart gecollecteerd en in datzelfde jaar weer uitgekeerd).

Diaconaat	Uitgaven	Solv.fact.	Reserves	Plus/min	%
31-12-2018. Inclus noodhulp	1.255	1.255	775	480	38,25
31-12-2019. Excl. Noodhulp	824	824	775	49	5,95
31-12-2018. Inclus noodhulp	899	899	792	107	11,90
31-12-2019. Excl. Noodhulp	720	720	792	72	10,00

Vervolgens: op basis van de voorlopige cijfers over 2019 heeft diaconaat 2019 toch met een klein plusje afgesloten. Dit komt met name door een tweetal legaten, samen rond de € 107.000. Ten opzichte van de over 2019 begrootte € 25.000 aan giften verklaart dit goeddeels het verschil met het begroot resultaat ad negatief € 71.625.

Bij een nieuwe berekening gaat diaconaat uit van de volgende opstelling der elf(ge)tallen:

- weerstandsvermogen € 490.000;
- vermogen per 31 december 2019 (op basis van voorlopige cijfers): € 415.000;
- € 415.000 (algemeen vermogen) + € 150.000 (rampenfonds) = € 565.000;
- ruimte om in te teren op het vermogen in de jaren 2020-2022 € 75.000. (Dit betreft ongeveer de extra legaten die in 2019 zijn ontvangen);
- aanvankelijk berekende omslag $72.000 \times 4,65 = 334.800 \times 3$ jaar is € 1.004.400;
- lager benodigd eindvermogen € 1.004.400 – € 75.000 = € 929.400;
- lager aantal leden, te rekenen met 70.620 i.p.v. 72.000;
- $929.400 : 3 : 70.620$ betekent een minimumbijdrage van € 4,39;
- controleberekening: $70.620 \times 4,39 \times 3 = € 930.065$.

Nou, uw commissie en deputaten financiële zaken gaan hierin graag mee.

Kerk en Israël

Uw commissie volgt deputaten financiële zaken in haar overwegingen. Echter de minimumbijdrage van € 1,65 is gebaseerd op een ledenaantal van 72.000. Ingeval van 71.000 leden betekent dat € 1,68. Ondergaand geven wij de ontwikkeling van de solvabiliteitsfactor van deputaten weer. De cijfers 2013-2018 zijn gebaseerd op de rapporten 9.21 van deputaten financiële zaken. De cijfers 2019-2022 op de begrotingen van het deputaatschap. Wij vergelijken de uitgaven met de reserves en geven in het % weer of deputaten dat % over- of onderschrijden. Een onderschrijding betekent dat de reserves kleiner waren dan de solvabiliteitsfactor van 1.

Deputaten hebben meerdere jaren (soms ver) boven die factor verkeerd. Maar dat slaat om in 2020-2022.

Kerk en Israël	Uitgaven	Solv.fact.	Reserves	Plus/min	%
2013	88,3	88,3	227,3	139,0	157,42
2014	96,9	96,6	234,2	137,6	142,44
2015	116,1	116,1	205,6	89,5	77,09
2016	130	130	161,7	31,7	24,38
2017	98,7	98,7	181,9	83,2	84,30
2018	127,4	127,4	196,2	68,8	54,00
Begr.2019	168	168	198	30	17,86
Begr.2020	192	192	191	1	0,52
Begr.2021	197	197	180	17	8,63
Begr.2022	202	202	165	37	18,32

- 5 Wij stellen dat deputaten niet verder onder hun solvabiliteitsfactor mogen zakken. Tenzij veroorzaakt door de besluiten in rapport 12a en 12.b.

Kerkjeugd en onderwijs

- 10 Dit deputaatschap is in de afgelopen periode met toestemming van de GS2016 ‘ingeteerd’ op haar solvabiliteitsfactor. Dat percentage staat per 1-1-2019 op -25,2%. Dat kan ook wel naar de mening van uw commissie. Immers de beide jeugdwerkorganisaties houden ook reserves aan. Eventueel zou verder interen op haar vermogen kunnen zolang de reserves van het deputaatschap en de beide jeugdwerkorganisaties tezamen op de solvabiliteitsfactor 1 blijft. Dit zou in de komende periode nader kunnen worden uitgezocht.
- 15 Vooralnog volgen wij deputaten financiële zaken in haar overwegingen. Aanpassing a.g.v. gewijzigd ledenaantal betekent een minimumbijdrage van € 4,08.

Onderlinge bijstand en advies

- 20 Dit deputaatschap zit zeer ruim ‘in haar financiële jasje’. Haar reserves bedragen per 1-1-2019 € 1.482.000 Het deputaatschap heeft zelf haar minimumbijdrage voor de jaren 2019 en 2020 naar beneden bijgesteld tot € 0,75. Deputaten OBenA vragen en deputaten financiële zaken adviseren voor de jaren 2021 en 2022 een minimumbijdrage van € 2,75. Uw commissie denkt daar gezien de reserves toch anders over. Het is weliswaar onduidelijk wat besluitvorming van de GS2019 v.w.b. steun aan kleine kerken voor
- 25 gevolgen zal hebben. Maar reserves @ € 1.482.000 is wel erg veel. Onzes inziens kan de minimumbijdrage 2022 en 2023 omlaag naar € 1,75. Wij hebben dat met OBenA opgenomen en zij kunnen zich in het voorstel van uw commissie vinden. Omrekening naar 70.620 leden betekent € 1,78.

Pastoraat in de gezondheidszorg

- 30 In hun rapport 9.12/8 vragen deputaten een minimumbijdrage ad € 1,55. In antwoord op vragen (9.12/28 regels 39-43) geven deputaten aan dat bij een herziene berekening een verhoging tot € 1,55 niet meer nodig is. Dit deputaatschap handhaaft voor de komende jaren hun huidige minimumbijdrage: € 1,45. Deputaten begroten de minimumbijdragen per
- 35 jaar van € 104.400. Dat gedeeld door 70.620 leden betekent en minimumbijdrage van € 1,48.

Quaestor

Zie ons rapport 8a, 8b en 8c.

Studiefonds

- 5 Zie hun rapport 9.02.04/11. Wij volgen deputaten studiefonds en financiële zaken in hun overwegingen.
Ook bij 71.000 of 70.620 leden blijft de minimumbijdrage € 0,00 ($0 \times 72.000 : 70.620 = 0$)

Theologische Universiteit Apeldoorn10 **Inkomsten/uitgaven**

De financiering van de TUA is voor een groot deel afhankelijk van de overheidsbijdrage. Deze bijdrage is naast een vast deel afhankelijk van het aantal studenten. Ook voor iedere promotie die plaats vindt aan de TUA wordt een bedrag van de overheid ontvangen.

- 15 Omdat er tijd zit tussen het meetmoment (T-2, voorbeeld 2018) en de feitelijke betaling (vb. T: 2020) kan de rijksbijdrage voor de eerste jaren van de nieuwe begrotingsperiode door de TUA vrij zeker worden ingeschat.

- 20 Gedurende de periode 2014-2019 heeft de TUA ieder jaar positieve resultaten gehaald, in totaal ruim € 1.3 miljoen. Dit bedrag is nog zonder een verrichte extra dotatie aan de pensioenvoorziening van € 300.000 in 2015. In alle jaren tijdens de periode 2014-2019 is het gerealiseerde resultaat hoger geweest dan het begrote resultaat.

Jaarrekeningen (x1.000 €)	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Inkomsten	2389	2581	2448	2471	2473	3259
Uitgaven	2075	2526	2281	2281	2365	2698
Resultaat realisatie	+314	+55	+167	+190	+108	+561
Resultaat begroot	-40	0	+5	-99	+54	-252
Verschil realisatie t.o.v. begroting	+354	+55	+172	+289	+162	+813

- 25 De positieve afwijking in 2019 betreft met name een tweetal ontvangen legaten in totaal groot € 487.000.

Vermogenspositie

- 30 De eigen vermogenspositie van de TUA is in de periode 2014-2019 gegroeid tot € 2.278.000. Het eigen vermogen van de TUA is verdeeld in een privaat deel (gefinancierd door de kerken) en een publiek deel (gefinancierd door de overheid). Het huidige vermogen van de TUA is volledig door de kerken opgebracht. Het publieke deel van het eigen vermogen is 0€.

- 35 De TUA voert op grond van de wetgeving periodiek een eigen risicoanalyse uit. In 2019 is die analyse geactualiseerd en komt de TUA op basis van hun eigen risicoweging tot een benodigd eigen vermogen van € 1.300.000.
Tot op heden werd er voor de TUA naast de wettelijk verplichte eigen risicoanalyse ook de voor meerdere kashoudende deputaatschappen gebruikelijke solvabiliteitsfactor (1x de jaarlasten) bepaald.

40

Deputaten financiële zaken heeft op verzoek van commissie 6 de berekening van de benodigde solvabiliteitsfactor van de TUA opnieuw beoordeeld. De rijksbijdrage vanuit het ministerie bepaalt voor een belangrijk deel de inkomsten van de TUA. Een abrupte stop van de rijksbijdrage is niet waarschijnlijk en de bekostiging vanuit OCW is twee jaar vooruit redelijk goed te begroten. Als gevolg daarvan heeft deputaten financiële zaken aangegeven dat de eigen risicobeoordeling door de TUA als voldoende kan worden beschouwd, en de solvabiliteitsfactor van 1x de jaarlasten kan komen te vervallen. Uw commissie adviseert u om dit voorstel over te nemen.

10 *Instellingsplan*

De GS gaf inmiddels beleidsmatig haar goedkeuring aan het instellingsplan van de TUA. Commissie 6 heeft samen met deputaten financiële zaken in een drietal bijeenkomsten met CvB/RvT en/of financieel management het instellingsplan uitvoerig besproken en financieel beoordeeld. Wij hebben in die gesprekken ervaren dat de onderbouwing van de plannen steeds vastere vormen krijgt.

Er zijn bij het instellingsplan een negental ambities verwoord welke een verschillende impact hebben op de inkomsten/uitgaven. Wij lichten er twee ambities uit die de grootste financiële impact voor de TUA hebben.

De *uitbreiding van het opleidingsaanbod* voorziet naast de uitbreiding van 1 hoogleraar (NT, Ethiek) tevens in de start van een eenjarige master. Hiervoor is door de CvB een inschatting gemaakt van het aantal studenten dat gebruik van deze eenjarige master gaat maken. Daartoe dient ook een extra uitbreiding van docerend personeel/hoogleraren corps plaats te vinden. De rijksbijdrage vanuit OCW (T-2) voor bekostigde studenten komt pas 2 jaar later. Uitgangspunt van de TUA is dat de eenjarige master minimaal kostendekkend dient te zijn.

TUA streeft ernaar om de *output van promotieonderzoeken*, met behoud van de huidige kwaliteitsnormen, te verhogen. Dit vergt in eerste instantie een extra capaciteit van promotoren. In een later stadium (3 tot 4 jaar) levert dit promotiebonussen (ca.70.000 per promotie) op.

Uiteindelijk leiden de reguliere begroting van de TUA en de becijfering van het instellingsplan tot de volgende meerjarenbegroting:

Meerjarenbegroting (x1000€)	2020	2021	2022	2023	2024
Inkomsten (o.b.v. €10,17)	2.764	2.671	2.666	2.670	2.674
Uitgaven	2.699	2.637	2.688	2.739	2.792
a. Bijgestelde begroting resultaat TUA Jan. 2020	+65	+34	-22	-69	-118
b. Begroting resultaat instellingsplan	-149	-210	-236	-14	+130
c. Totaalresultaat TUA (regulier en instellingsplan)	-84	-178	-258	-83	+12

Wij hebben kennisgenomen van de door de TUA geformuleerde uitgangspositie dat de eenjarige master kostendekkend dient te zijn.

5 De TUA is bij de meerjarenbegroting (incl. instellingsplan) ervan uitgegaan dat de minimum bijdrage per (doop)lid wordt verhoogd van € 7,95 tot € 10,17 hetgeen een stijging is van € 2,22 (+28%). De kern hierbij is dat het door de GS goedgekeurde instellingsplan in de eerste jaren tekorten met zich meebrengt en na 5 jaar naar verwachting weer positieve resultaten.

10 Deputaten financiële zaken heeft op basis van de jaarcijfers 2018 in haar rapportage voorgesteld om voor de jaren 2020-2022 uitsluitend een inflatiecorrectie toe te passen en de minimum bijdrage te verhogen van € 7,95 tot € 8,40. Nadien zijn de jaarcijfers 2019 bekend geworden en zijn wij geïnformeerd over de cijfermatige onderbouwing van het instellingplan

15

Commissie 6 komt tot de volgende overwegingen en conclusies:

1. De financiële resultaten van de reguliere TUA-jaarrekeningen kwamen de afgelopen 6 jaren fors hoger uit dan de gepresenteerde begrotingen. De oorzaak lag onder meer in de ontvangen legaten, bijzondere giften en nabetalings van OCW. Of dat in de komende jaren met de reguliere TUA begrotingen ook het geval zal zijn is niet te voorspellen maar zeker ook niet uit te sluiten. De TUA leeft in de harten van onze CGK leden en het zou ook zomaar in de komende jaren kunnen leiden tot bijzondere giften/legaten.

20 Als commissie denken wij ook dat er nog enige ruimte zit de begrotingen. Wij noemen u een drietal motieven:

25 - een ambitieniveau van de TUA is om naast de huidige inkomstenstromen (OCW, CGK) voor de eenjarige master een derde geldstroom te ontwikkelen. Nu is er daar slechts een jaarlijks gemiddeld bedrag voor opgenomen van € 45.000. Er zijn globale plannen die nog meer uitgewerkt dienen te worden. Daarvoor zal contact opgenomen worden met een fondsenwerver om de uitwerking te concretiseren;

30 - er is een niet gespecificeerd bedrag van € 100.000 aan inkomsten van bijdrage derden opgenomen. Daar vallen dan ook de legaten en bijzondere giften onder. Dat lijkt ons gezien het verleden weinig. Alleen voor legaten begroten wij op basis van de gemiddelden uit het verleden al € 65.000 per jaar;

35 - veelal werden de geprognoseerde uitgaven in de afgelopen jaren niet gehaald. Dat kwam onder andere doordat bijvoorbeeld vacatures later werden ingevuld dan voorzien. Dat zou ook de werkelijkheid kunnen zijn bij het instellingsplan;

2. Eind 2019 is het eigen vermogen van de TUA € 2.278.000. De risicoanalyse van de TUA vereist een eigen vermogen van €1.300.000. Op basis hiervan bedraagt het 'oververmogen', het vermogen boven de benodigde buffer, € 978.000. Uw commissie adviseert om € 475.000 van het 'oververmogen' (ca. 50%) in te zetten voor de financiering van het instellingsplan in de komende synodale periode.

3. De meerjarenbegroting laat bij een minimumbijdrage van € 10,17 tijdens de synodale periode van 2020/2022 een tekort zien van € 520.000. Op basis van de overwegingen bij punt 1 en punt 2 vinden wij het verantwoord om het midden te zoeken tussen het voorstel van deputaten financiële zaken (€ 8,40) en het voorstel van de TUA (€ 10,17). Het voorstel van commissie 6 is om € 9,30 te hanteren. Bij een ledenaantal van 70.620 betekent dat een minimumbijdrage van € 9,48.

45

Meerjarenbegroting	bij een minimum-bijdrage	2020	2021	2022	2023	2024
c. Totaalresultaat TUA (regulier en instellingsplan)	10,17	-€84.000	-€178.000	-€258.000	-€83.000	+€12.000
	9,30	-€146.640	-€242.640	-€320.640	-€145.640	-€50.640

Voorstel minimumbijdragen 2022–2023 (en wellicht 2024, zie verderop)

Deputaatschap	2022	2023	2024
Zending	14,43	14,43	14,43
Evangelisatie	4,08	4,08	4,08
Varenden	1,43	0,00	0,00
Diaconaat	4,39	4,39	4,39
Kerk en Israël	1,68	1,68	1,68
Kerkjeugd en onderwijs	4,08	4,08	4,08
OBenA	1,78	1,78	1,78
Pastoraat gezondheidszorg	1,48	1,48	1,48
Studiefonds	0,00	0,00	0,00
TUA	9,48	9,48	9,48
Subtotaal	42,83	41,40	41,40
Emeritikas	31,05	31,05	31,05
Totaal	73,88	72,45	72,45

5 **2. Hoe 'hard' zijn de minimumbijdragen in de afgelopen jaren gegroeid?**

Synodale periode	MB in Euro	MB % groei
2002 - 2004	46,55	
2005 - 2207	50,25	7,9
2008 - 2010	56,00	11,4
2011 – 2013	62,90	12,3 3)
2014 - 2016	64,45	2,5
2017 - 2019 1)	69,13	7,3
2020 - 2023 2)	71,01	2,7 4)

Toelichting 1)

In 2017 en 2018 bedroeg de minimumbijdrage: € 69,80. In 2019 was dat: € 67,80. Gemiddeld was de minimumbijdrage over die 3 jaren: € **69,13**.

10

Toelichting 2)

In 2020 bedroeg de minimumbijdrage: € 67,80. In 2021: € 69,90. In 2022: € 73,88. In 2023: € 72,45. Gemiddeld: € **71,01**

15

Toelichting 3)

De groei van **12,3%** werd veroorzaakt door stijging minimumbijdrage aan de emeritikas.

Toelichting 4)

de groei 2020-2023 van **2,7 %** is de één na laagste in 20 jaar.

Gedurende de jaren 2002- 2013 is de groei (gemiddeld 10,53%) 2,5 x zo hoog geweest als in de jaren 2014-2023: (gemiddeld 4,17%).

5 Alles overziende durft uw commissie u deze minimumbijdragen voor te leggen.

3. Enkele overwegingen van uw commissie 6.

3.1. Besluiten uit het verleden

10 Er moet ons een paar zaken van het hart.

Uw commissie heeft met enige verbazing kennisgenomen van enkele besluiten van de GS2016 zoals verwoord op blz. 68, punt 5. Minimumbijdragen, lid 3 en 4 in het besluitenboek n.a.v. de GS2016-2017 Nunspeet. En dat in combinatie met besluiten zoals verwoord op blz. 65. Punt 1, lid 3.

15

Aan de ene kant besloot de GS dat deputaatschappen, bij vaststelling van een lagere minimumbijdrage dan gevraagd, zijn gehouden hun begrotingen daarop af te stemmen. En dat daarbij interen op het vermogen beneden de daarvoor geldende norm niet is toegestaan. Zie rapport 1 van commissie 6 van de GS2016. Aan de andere kant besloot de GS op voorstel van de toenmalige commissie 6, dat deputaatschappen toch mochten interen op hun eigen vermogen, zelfs tot onder de solvabiliteitsnorm. Wij hebben bij de toenmalige commissie 6 nagevraagd wat daarvan de motivatie was. Het blijkt ons dat hun voorstel was ingegeven door het feit dat de minimumbijdragen anders te fors zouden stijgen. Dus stelde de toenmalige commissie 6 voor dat er éénmalige toestemming werd gegeven om in te teren op het eigen vermogen. Zending mocht 29% interen, kerkjeugd en onderwijs 25% en de overige deputaatschappen kregen een bandbreedte toegewezen van -20% tot +20%. Dat dit besluit eenmalig is komen wij in de besluitvorming niet tegen.

20

25

Interen door kerkjeugd en onderwijs kan uw commissie zich wel iets bij voorstellen. Maar voor de overige deputaatschappen vindt uw commissie dat discutabele besluiten. Wat kon er immers hierdoor gebeuren? Niet alle deputaatschappen kregen de omslag die zij vroegen. Maar behoefden hun begrotingen niet zodanig aan te passen omdat interen op het eigen vermogen werd toegestaan. Aan de ‘voor deur’ is dus besloten dat de minimumbijdragen niet te fors mochten stijgen maar de ‘achterdeur’ is vervolgens geopend om in te teren op het eigen vermogen.

35

En bestond het risico dat deputaatschappen extra geld zouden uitgeven. Dat zou dan op een volgende synode tot een verhoogde minimumbijdrage kunnen of moeten leiden. Je kunt immers niet jaar na jaar interen op je eigen vermogen zonder uiteindelijk de minimumbijdragen te moeten verhogen. Feitelijk zijn eventuele tekorten door GS2016 zo doorgeschoven naar volgende synodes.

40

Naar de mening van uw commissie hadden deze besluiten niet mogen worden genomen. (Wellicht had uw commissie 6 (van deze synode) revisie moeten aanvragen/indienen. Maar wij wisten toen niet dat wij heden ten dage uw commissie 6 zouden bevolken).

45

Wij zijn het niet eens met genoemde besluiten en zullen de synode voorstellen dat dit éénmalige besluiten zijn geweest.

3.2. Solvabiliteitsfactor

Ten principale: In het verlengde van bovenstaande menen wij dat, gezien de ‘onzekere tijden’, deputaten die per 1-1-2020 onder hun solvabiliteitsfactor verkeren niet verder

50

mogen interen en de factor per 1-1-2020 als hun ondergrens moeten aanhouden. Wellicht ten overvloede: de andere deputaten mogen niet interen tot onder hun solvabiliteitsfactor. *Tenzij* dat interen onder de solvabiliteitsfactor is toegestaan a.g.v. besluiten uit de rapporten 12a en 12b.

5

3.3. *Werkwijze van commissie 6*

Uw commissie vond het best wel ‘spannend’ om krap 1 jaar (februari 2020) nadat de deputaatschappen hun begrotingen en hun voorstellen tot minimumbijdragen moesten inleveren, ze alsdan te moeten beoordelen. Er kan in 1 jaar zoveel gebeuren. En dat is wel gebleken in het geval van zending, diaconaat en de TUA. In deze drie gevallen hebben de ontvangst van zeer grote giften in 2019 de cijfers behoorlijk beïnvloed. Uw commissie hinkte dientengevolge wel op twee gedachten: bij enkele deputaatschappen hebben wij met de meest actuele cijfers gerekend. En wel omdat het ging om vele honderdduizenden euros die de minimumbijdragen omlaag konden brengen. Bij andere deputaatschappen hebben wij dat niet gedaan.

15

Uw commissie zou bij een andere werkwijze/procedure anders (en in haar ogen: beter) te werk kunnen gaan:

1. elke volgende GS behandelt in de eerste plenaire vergaderweek de qua financiën belangrijkste deputaatschappen, te weten emeritikas, zending, TUA, diaconaat, evangelisatie aangevuld met OBenA. Dan kan commissie 6 in de tweede vergaderweek voorstellen doen voor de minimumbijdragen. Dat scheelt in tijd en geeft helderheid aan alle betrokkenen. Bezwaar blijft dat wij achter de meest actuele financiële feiten aan lopen;
- 25 of
2. de GS2019 stelt nu de minimumbijdragen vast voor de jaren 2022-2024 (eenmalig voor 3 jaar, dus) en stelt in de derde vergaderweek van de synode 2023 (welke dan wellicht pas valt in maart 2024) de minimumbijdragen voor 2025-2026-2027 en in de synode 2026 (de derde week valt dan in 2027) voor 2028-2029-2030. Enzovoort. Dat schept - enerzijds - helderheid voor de deputaatschappen en geeft - anderzijds - aan commissie 6 de mogelijkheid om met de meest actuele cijfers te werken.
- 30
3. de GS kan natuurlijk ook beslissen om de huidige werkwijze van commissie 6 ongewijzigd te laten.

25

30

35 3.4. *Grotere rol DFZ tijdens inter-synodale periode?*

Voor diverse deputaatschappen breken onzekere tijden aan. Hoe zullen de financiën bij de TUA zich ontwikkelen? Wat zal de impact op de reserves van OBenA zijn van besluitvorming commissie kleine kerken m.b.t. steun voor kleine kerken in het beroepingswerk? En wat te denken van de ‘winstwaarschuwing’ van evangelisatie? Ook kunnen de kosten voor de quaestor wel eens hoger uitvallen dan begroot.

40

De minimumbijdragen voor 3 (of 4) jaar vaststellen is best wel erg lang. Dat zou kunnen worden ondervangen door deputaten financiële zaken te mandateren om in de komende jaren de begrotingen van genoemde deputaatschappen (te weten: emeritikas, zending, TUA, diaconaat, evangelisatie, OBenA en wellicht van de quaestor) tussentijds te beoordelen om in samenspraak met de resp. deputaten en deputaten vertegenwoordiging te beoordelen of aanpassingen in de minimumbijdragen mogelijk zijn. Dat zou flinke schokken, als nu zijn voorgekomen bij diaconaat en de TUA, kunnen ondervangen. Ook zou zo een te grote opbouw van reserves kunnen worden voorkomen. De aanpassingen gaan dan een volgend kalenderjaar in wat duidelijkheid verschaft aan penningmeesters van kerken, classes en particuliere synodes.

45

50

3.5. Generale synode: let op uw saeck!

Deputaatschappen hebben de neiging om elke 3 jaar te groeien. Inhoudelijk heeft uw commissie 6 daar geen oordeel over. De generale synode wel. En die mag zich er best van vergewissen dat bij te grote groei mogelijkwijze een ‘financiële wal menig deputaatschip zal gaan keren’. De synode zou dus (veel) terughoudender moeten acteren bij het honoreren van nieuw beleid.

Generale synode: let op uw saeck!

10 Om een voorbeeld te geven: voor de jaren 2020-2022 vroegen de deputaatschappen om een minimumbijdrage van in totaal € 77,37. Dat is een groei van € 7,57 t.o.v. € 69,80. Procentueel is dat 10,85%. Behoorlijk hoger dan de loongroei in de BV Nederland. Die was in de jaren 2016-2019: 6,83%.

15 Wanneer we deze cijfers over de periode 2002-2023 berekenen dat zijn de getallen: groei minimumbijdrage van € 46,55 naar 71,01 dat is € 24,46. Dat is een groei van 52,55%. De salarisgroei is in die jaren 37% geweest. Dat is een fors verschil. Al eerder is betoogd dat de stijging voornamelijk is veroorzaakt in de jaren 2002-2013.

20 Het lijkt uw commissie dat er heldere criteria moeten worden gedefinieerd hoeveel deputaatschappen 3-jaarlijks maximaal mogen groeien. Het vast te stellen beleid van deputaatschappen door de synode moet vooraf worden voorzien van een sluitende financiering die valt binnen de door deputaten financiële zaken geschetste kaders. Let op: een maximale groei is geen recht wat deputaatschappen kunnen uitoefenen!
25 De gemiddelde loongroei in een afgelopen periode van bijv. 6 jaar lijkt een objectief criterium bij de vaststelling van mogelijke groei.

Uw commissie bespeurt wel twee addertjes onder dit gras!

30 Adder 1. Het ledental van onze kerken krimpt. En dat gaat elk jaar harder. Zie paragraaf 1 Minder leden moeten dus steeds meer betalen.

35 Adder 2. Nogal wat kerken ‘vergrijzen’. Voor vele ouderen in de gemeenten groeien de pensioenen al enkele jaren nauwelijks of niet. Zij hebben dus geen profijt van de gemiddelde loonstijging. En voor 2021 dreigt hier en daar zelfs korten op de uitkering.

Wij willen dus voorstellen dat deputaten financiële zaken in de komende periode objectieve financiële criteria definieert v.w.b. de financiële groei van deputaatschappen.

Uw commissie stelt u voor het navolgende te besluiten:

- 40 1. de handelingen van deputaten goed te keuren en hen hartelijk te bedanken voor de verrichte werkzaamheden;
2. alle kashoudende deputaatschappen décharge te verlenen voor het gevoerde beleid en deputaten financiële zaken voor het uitgeoefende toezicht;
- 45 3. het besluit van de GS2016 om deputaatschappen toe te staan in te teren onder hun solvabiliteitsfactor uitsluitend van toepassing te laten zijn op de afgelopen 3 jaar (2017-2018-2019);
4. deputaatsschappen die in de afgelopen jaren zijn ingeteerd onder hun solvabiliteitsfactor te houden aan/fixeren op de grens die zij per 1-1-2020 hebben bereikt. Verder interen is niet toegestaan, tenzij dat door de besluiten in rapporten 12a en 12b is toegestaan;

5. de overige deputaatschappen mogen niet interen onder hun solvabiliteitsfactor, tenzij dat door de besluiten in rapporten 12a en 12b is toegestaan;
 6. akkoord te gaan met het voorstel van deputaten financiële zaken om de eigen risicoanalyse van de TUA te gaan hanteren voor de berekening van het benodigde buffervermogen;
 7. de TUA voor de periode 2020-2022 de ruimte te geven om voor de financiering van het instellingsplan € 475.000 van het eigen vermogen te laten gebruiken;
 8. de minimumbijdragen vast te stellen zoals verwoord in de tabel aan het einde van paragraaf 1;
 9. deputaten financiële zaken te mandateren om vanaf 2021 elk jaar, wanneer de realisatiecijfers van de deputaatschappen emeritikas, zending, TUA, diaconaat, evangelisatie en OBenA alsmede van de quaestor, zijn vastgesteld, aan de hand van die cijfers en in overleg met het resp. deputaatschap of quaestor alsmede deputaten vertegenwoordiging te beoordelen of de minimumbijdrage kan worden aangepast. Een aanpassing zal dan het volgende kalenderjaar ingaan;
 10. deputaten financiële zaken opdracht te geven om objectieve criteria op te stellen om maxima te stellen aan de financiële groei van deputaatschappen. Deputaatschappen kunnen daaraan echter geen rechten ontleen: het is uiteindelijk altijd de generale synode die beslist;
 11. de te volgen werkwijze van commissie 6 te wijzigen:
 - of: de behandeling van de grote kashoudende deputaatschappen in de eerste vergaderweek van een synode te laten plaatsvinden opdat commissie 6 in de tweede vergaderweek haar voorstellen m.b.t. minimumbijdragen kan doen;
 - of: deze synode stelt de minimumbijdrage eenmalig voor 3 jaar vast te weten 2022-2023 en 2024. Commissie 6 heeft dan in het voorjaar 2024 alle tijd om met de (dan) meest recente cijfers te rekenen om de minimumbijdrage voor te stellen die, na bespreking en goedkeuring in de GS, per 1-1-2025 ingaan;
 - of: geen wijziging bij te volgen werkwijze.
- J. Mauritz, rapporteur.